

Splitska Majka hrabrost

Pred sam izlazak ovog broja EPOHE primili smo pismo jedne majke iz Splita, gospođe Nevenke Turković. Već dvije i pol godine ona uporno upozorava na propuste u nekim zakonskim propisima koji su na štetu roditelja koji rade skraćeno radno vrijeme radi njege teško bolesnog djeteta. Slučaj gđe Tonković sigurno nije osamljen, pa smatramo da bi objavljivanje njezina pisma moglo na neki način pomoći i drugima koji su suočeni s istim problemom.

Majka sam invalidnog djeteta, sina Marija rođenog 24. siječnja 1974. godine. Zbog psihofizičkih oštećenja moj je sin, na žalost, cijeli život u kategoriji djeteta kojemu je potrebna skrb i njega 24 sata. Produžena roditeljska skrb teče od 1992. godine, a od studenoga 1990. radim skraćeno radno vrijeme zbog pojačane skrbi za njega koji je ostao u obitelji. Pravo na takav rad utemeljeno je u Zakonu o radu i Pravilniku o pravu roditelja na skraćeno radno vrijeme iz sustava socijalne skrbi. Ponavljam da pravo roditelja na

skraćeno radno vrijeme proizlazi iz prava djece s teškoćama u razvoju i sva su ta prava utvrđena kroz zakone Republike Hrvatske. Na žalost, za pojedince iz Ministarstva socijalne skrbi kao da nisu obvezujuća, jer na vrlo se ružan način krše.

Naime, tri su osnovna prava roditelja koja se krše:

1. Kroz Obrazac 3, proizašao iz računovodstva resornog ministarstva, koji je tako tehnički napravljen da je na štetu roditelja, a nikada nije ozakonjen ni u jednom zakonskom ili podzakonskom aktu.

2. Analizirajući obračun i način obračuna osobnog dohotka, primjenu zakonskih propisa i pravo roditelja, već od 1995. godine reagiram na neispravnost obračuna. U svojoj pritužbi resornom ministarstvu i Ministarstvu financija upozoravam na problem nezakonite primjene poreza i prireza na naknadu plaće za preostalo radno vrijeme. Do ovog trenutka obeštećena sam za dvije i pol godine za visinu nezakonito uzetog mi poreza.

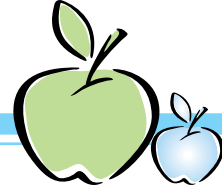
3. Problem s mirovinom, tj. ne uplaćuju se doprinosi od strane centara za socijalnu skrb na naknadu plaće za preostalo radno vrijeme, iako je roditelj u mirovinskom

osiguranju prijavljen na puni radni staž. A na osmosatno radno vrijeme idu sva prava, što se odnosi na plaću po Zakonu iz nesamostalnog rada na puno radno vrijeme, tj. puni staž.

U rujnu 2004. godine, nakon zatraženog ispisa iz moje banke podataka u mirovinskom fondu, doživljam veliki šok. U banci podataka za četiri sata za preostalo radno vrijeme, roditelj se vodi kao da je na bolovanju. Za godine 1996., 1997. i 1998. u banci podataka evidentirane su samo u isplaćenom iznosu osobnog dohotka od strane poslodavca. Iza toga u banku podataka ulazi i isplata nadoknade plaće za preostalo radno vrijeme umanjena za visinu poreza i prireza, te bez obveznih doprinosa. Tako je, primjerice, za 2001. godinu razlika u banci podataka između mog poslodavca, Zračne luke Split, i uplate Centra za socijalnu skrb Split – u visini od 11.500 kuna. Iz toga proizlazi da za 17 godina koliko radim skraćeno radno vrijeme, za toliko će biti umanjena moja mirovina.

Porez i prirez na nadoknadu plaće, koji se nezakonito uzima roditelju sa skraćenim radnim vremenom, ne uplaćuje se Poreznoj upravi (jer se on po zakonu i ne smije

obračunavati), tako da ga Ministarstvo socijalne skrbi ostavlja unutar svoga ministarstva. Takav se roditelj ne vodi u evidenciji Porezne uprave Republike Hrvatske kao porezni obveznik, pa se njemu uskraćuje i pravo povrata poreza, na što imaju pravo svi građani Republike Hrvatske. Dakle, riječ je o nevjerovatnom kršenju prava ove kategorije građana.

Od 2004. godine obraćam se svim resornim ministarstvima, Uredu pučkog pravobranitelja, Povjerenstvu Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, Saborskim odborima, Zastupničkim pitanjem, Uredu Predsjednika Republike Hrvatske... Problem s kojim je suočeno oko 7000 roditelja u Hrvatskoj iznosim tijekom 2005. kroz pisane medije i dva nastupa u televizijskim emisijama posvećenim osobama s invaliditetom. Nastojim doći do što više udruga za osobe s invaliditetom, da ih upoznam s problemom s kojim su suočeni oni i njihova djeca.

Pojedinci iz tijela Državne uprave pokazali su dobru volju za rješavanje tog problema, upozorenja se šalju i iz Ureda pučkog pravobranitelja, traži se politička volja da se taj problem riješi, ide se prema

potpredsjednici Vlade, prema ministru zdravstva, ali problem se kao vrući krumpir odbacuje. Traži se koordinacija među ministarstvima, formira se međuresorna skupina (sve to nastojim što bolje pratiti i doći do informacija, za što trošim i vrijeme i telefonske impulse), ali na kraju ispada da je sve samo – čista birokratska proforma.

I tako sve do danas, 4. travnja 2007. Problem se zapravo i ne pokušava riješiti. Najviše institucije države samo spuštaju "vrući krumpir" na nižu razinu, jer navodno nisu mjerodavni za taj pravno-ekonomski problem. Ministarstvo socijalne skrbi očito ne zanima problem mame Turković i 7000 ostalih roditelja s ovim pravima. Osobe s invaliditetom su za njih balast koji opterećuje njihov proračun, to je kategorija kojoj se može rušiti ljudsko dostojanstvo, kvaliteta življenja, mogu im se zanemariti njihova ljudska prava.

Usudujem se ustvrditi kako pojedinci iz Ministarstva socijalne skrbi očito misle da se zakoni Republike Hrvatske pišu tek za lijepu sliku prema Europi, za njihov osobni rejting, a ne za građane Republike Hrvatske i za ovu vrlo osjetljivu kategoriju hrvatskih građana. Zato je moj križ i križ svih drugih roditelja

premalen, lagan, da bi ga pojedinci iz državne birokracije učinili još većim i težim. U mojoj upornoj bitci za pravdu uzimaju moju psihičku i fizičku snagu koja je potrebna i isključivo usmjerena mojem invalidnom djetetu. Ali ne gubim nadu! Nadam se da ću ovu "borbu" kao i sve moje dosadašnje bitke uspješno privesti kraju i općem zadovoljstvu, u interesu sve djece i njihovih obitelji. Snagu mi jača roditeljska ljubav i odgovornost prema bolesnom sinu. Želim vratiti oduzeta prava mog djeteta, a koristeći se svojim građanskim pravima želim da se poštuju zakoni Republike Hrvatske, jer su oni iznad svih nas i kao takvi bi trebali biti poštovani. Ovo su stečena prava mog djeteta i njegove majke i kao takva po Ustavu Republike Hrvatske – NEOTUĐIVA. Nije mi cilj buditi senzibilitet kod pojedinaca iz tijela državne uprave, ali mi roditeljska i građanska dužnost daje za pravo da upozorim do koje granice seže moć pojedinaca iz Ministarstva socijalne skrbi – da se stave iznad zakona Republike Hrvatske! Žalosno, ali i istinito.

Nevenka Turković
Split

Uskoro nova strategija Grada Zagreba za osobe s invaliditetom

Grad Zagreb prvi je u Hrvatskoj donio Strategiju za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2003. do 2006. godine, a na posljednjoj skupštinskoj sjednici izvješće je prihvaćeno. Nova strategija za razdoblje od 2007. do 2010. godine naći će se pred skupštinskim zastupnicima u travnju. Strategija za osobe s invaliditetom usklađena je s europskim standardima koji su obvezujući, ali i s državnim strategijom koja je planirana za razdoblje do 2015. godine.

Prema novoj strategiji invaliditet više nije bolest već se odmaklo od medicinskog modela ka socijalnom pristupu osobama s invaliditetom – ističe Marija Mustać iz Gradskog ureda za zdravstvo. Nova strategija vodi posebnu brigu o najugroženijim skupinama, o djeci, starijim osobama i ženama te osobama s mentalnom retardacijom.

Grad Zagreb pokušava sustavno riješiti probleme osoba s invaliditetom zakonskim propisima jer postoji niz problema kao što je Zakon o registru, pravo na tuđu njegu i pomoć, koja se danas kreće od 280 do 400 kuna. Velik dio problema invalidnih osoba odnosi se na arhitektonske barijere.

Tako, primjerice, u uklanjanju barijera na zagrebačkom Sveučilištu treba sudjelovati i Vlada, a ne samo grad Zagreb. Probleme kod obrazovanja također bi trebala rješavati i država jer obrazovni programi uglavnom nisu u funkciji stvarnih potreba. Zanimanja koja mogu raditi i svladavati invalidne osobe prilično su zastarjela, kao, primjerice, telefonisti.

Udruge koje se bave problemima osoba

s invaliditetom imaju partnerski odnos u izradi Strategije. Grad Zagreb izdvojiti će 95 milijuna kuna za rekonstrukciju i premještanje URIH-a, Ustanove za rehabilitaciju hendikepiranih osoba profesionalnom rehabilitacijom i zapošljavanjem.

Sanja Knjaz
Zagrebački komunalni vjesnik

Na semaforiziranim raskrižjima postavljena je zvučna signalizacija, a svake godine spušta se 500 rubnjaka. Prilagođene su sve gradske zdravstvene i socijalne ustanove, sagrađene su pristupne rampe. Srčana stanica u Sopotu, tržnice Dolac i Branimirova dobile su lift, javni WC u Cesarčevoj prilagođen je invalidima, a postavljene su i platforme u dva pothodnika u Novom Zagrebu. Prilagođena je ginekološka ambulanta na Sv. Duhu i stomatološka ambulanta u Perkovevoj. Organiziraju se besplatna savjetovališta, mamografski pregledi i fizikalna terapija.

Na Jarunu je sagrađen višeosjetilni park, plaža i igralište za djecu s posebnim potrebama. Prilagođena je i sljemenska staza Bliznec, te ribnjak u Granešini.

U URIH-u je zaposleno oko 260 invalidnih osoba, a u Holdingu 25. Svake godine 80 osoba pohađa informatički tečaj u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem i Tehnološkim parkom.

Zagreb je osnovao i ustanovu u izgradnji "Mali dom" za rehabilitaciju djece i mladeži s višestrukim oštećenjima, a primat će više od 100 djece dnevno u Mantićevoj 2.